

Vlaanderen
is bodembewust

PROJECTOPROEP

INFORMATIEDOCUMENT BIJ PROJECTOPROEP 'INSPIRERENDE AANPAK VAN
VERONTREINIGDE (WATER)BODEM BIJ VLAAMSE OVERHEDEN'

SAMEN MAKEN WE
MORGEN MOOIER

OVAM

WWW.OVAM.BE

PROJECTOPROEP

Informatiedocument bij projectoproep
'Inspirerende aanpak van verontreinigde
(water)bodem bij Vlaamse overheden' /
22.12.2017

DOCUMENTBESCHRIJVING

1 <i>Titel publicatie:</i> Informatiedocument bij projectoproep 'Inspirerende aanpak van verontreinigde (water)bodem bij Vlaamse overheden'	2 <i>Verantwoordelijke Uitgever:</i> Danny Wille, OVAM
	3 <i>Wettelijk Depot nummer:</i> 2016
4 <i>Trefwoorden:</i> OVAM Huissaneerder – projectoproep – call – inspirerende voorbeelden – (water)bodemverontreiniging	
5 <i>Samenvatting:</i> De OVAM nodigt Vlaamse overheden uit om projecten in te dienen over een inspirerende aanpak van (water)bodemverontreiniging op locaties in hun eigendom of beheer.	
6 <i>Aantal bladzijden:</i> 12	7 <i>Aantal tabellen en figuren:</i> 1
8 <i>Datum publicatie:</i> 22.12.2017	9 <i>Prijs*:</i> /
10 <i>Begeleidingsgroep en/of auteur:</i> Caroline Van Gool Goedele Kayens	<i>Contactperso(n)en(en):</i> Caroline Van Gool 015/284.517 Goedele Kayens 015/284.374 huissaneerder@ovam.be
12 <i>Andere titels over dit onderwerp:</i> /	

U hebt het recht deze brochure te downloaden, te printen en digitaal te verspreiden. U hebt niet het recht deze aan te passen of voor commerciële doeleinden te gebruiken.

De meeste OVAM-publicaties kunt u raadplegen en/of downloaden op de OVAM-website: <http://www.ovam.be>

* Prijswijzigingen voorbehouden.

INHOUD

1	Situering en Doelstellingen	4
1.1	Propere grond tegen 2036	4
1.2	vlaamse overheid als schoolvoorbeeld	4
1.3	OVAM als huissaneerder	5
2	Projectoproep ‘Inspirerende aanpak van verontreinigde (water)Bodem’	6
2.1	Voor wie ?	6
2.2	Doelstelling	6
2.3	Looptijd van de projecten	6
2.4	Kenmerken van de projectoproep	7
2.5	Projectfinanciering	7
3	Selectie en evaluatie	8
3.1	Stap 1 – Ontvankelijkheidscriteria	8
3.2	Stap 2 – Selectiecriteria	9
3.3	Stap 3 – Beslissing	10
3.4	Registratie	10
4	Financiële steun	10
5	Publicatie en logo	11
6	Het eindrapport	11
7	Overzicht van de documenten	11

De OVAM nodigt Vlaamse overheden uit om projecten in te dienen over een inspirerende aanpak van (water)bodemverontreiniging op locaties in hun eigendom of beheer.

1 SITUERING EN DOELSTELLINGEN

1.1 PROPERE GROND TEGEN 2036

Beschikbare ruimte en waardevol grondwater blijven schaarse en kostbare goederen in Vlaanderen. Bodemverontreiniging kan dit hypothekeren, als bedreiging voor milieu en gezondheid.

Daarom is er binnen het Vlaamse milieubeleid een belangrijke beleidsdoelstelling te realiseren. Tegen 2036 moet de sanering van alle historische bodemverontreiniging minstens opgestart zijn. Bij de start van de bodemwetgeving (1996) werd als uitgangspunt genomen dat alle gronden in een periode van 40 jaar overgedragen zouden worden, bv. via verkoop, ... Deze 'overdrachten' vormen dan ook een belangrijk ankerpunt in het Bodemdecreet. Bij de overdracht van een 'risicoground' dient een oriënterend bodemonderzoek te worden uitgevoerd, waarna eventueel verdere maatregelen genomen moeten worden. Overheidsgronden worden echter niet frequent overgedragen, waardoor zich hiervoor een andere aanpak opdringt.

1.2 VLAAMSE OVERHEID ALS SCHOOLVOORBEELD

De Vlaamse overheid speelt nochtans een erg belangrijke rol in de realisatie van het bodembeleid. Enerzijds heeft ze als 'grootgrondbezitter' heel wat vastgoed in eigendom, waaronder tal van (mogelijk) verontreinigde 'risicogronden'.

Uit gegevens van de Vastgoedbank blijkt dat meer dan 90.000 gekadastreerde percelen in eigendom of beheer zijn van Vlaamse entiteiten (gelegen in het Vlaams Gewest), goed voor meer dan 600 km². Dit komt neer op meer dan 4,5 % van het Vlaams grondgebied.

Uit de eerste gegevens vanuit de databankuitwisseling met de Gemeentelijke Inventarissen blijkt dat er naar schatting **6000 risicopercelen in eigendom of beheer zijn van Vlaamse entiteiten, waarvan slechts 47% werd onderzocht in een oriënterend bodemonderzoek.**

Daarnaast heeft de Vlaamse overheid een **voorbeeldrol** te vervullen als publieke actor, eigenaar en gebruiker. Zeker wat betreft de uitvoering van het Vlaams milieubeleid, waaronder haar bodembeleid.

Om deze voorbeeldrol op te nemen is er een inhaalbeweging nodig : niet alleen op het vlak van inventarisatie van alle risicogronden, maar ook op het vlak van bodemonderzoeken- en sanering. Het beheer van deze risicogronden kan immers een hefboom betekenen voor economische ontwikkeling, ruimtelijke ontwikkeling en een gezonde leefomgeving, met mogelijks een innovatieve benadering. Waar de valorisatie van deze overheidseigendommen vandaag belemmerd wordt door een bodemverontreiniging kan de OVAM maximaal haar rol als huissaneerder opnemen.

1.3 OVAM ALS HUISSANEERDER

Als 'huissaneerder' voor de Vlaamse overheid wil de OVAM de overheid bijstaan bij het waarmaken van haar voorbeeldrol. Dit doet zij door de actieve en faciliterende begeleiding van bodemonderzoeken en -saneringen en het verhelpen van omgevingschade. Op die manier zet de OVAM maximaal in op haar kerntaak bodemsanering wat aansluit bij het Vlaams Regeerakkoord dat de nadruk legt op een 'kerntakenbeleid'.

Vanuit haar kennis en jarenlange ervaring met betrekking tot de inventarisatie en aanpak van bodemverontreiniging richt de OVAM zich hiervoor concreet op een tweesporenbeleid : enerzijds een entiteitsgerichte en anderzijds een projectgerichte aanpak.

Bij de **entiteitsgerichte aanpak** stimuleert de OVAM collega-overheden om al hun bodemproblematiek actief en op een stelselmatige manier aan te pakken en ondersteunt hen hierin zoveel mogelijk.

Onmiddellijke sanering van alle historisch vervuilde gronden die een overheid bezit of beheert, is vaak budgettair niet mogelijk. Spreiding in de tijd én het stellen van prioriteiten is dus de boodschap. De OVAM gaat daarom samen met de betreffende overheid op zoek naar een oplossing die zowel het milieu als de Vlaamse overheid ten goede komt. Dit via structurele samenwerkingsverbanden met de overheden en een aanpak op maat. Voorbeelden hiervan zijn de overeenkomst met De Lijn, AWV, VLM, W&Z, het protocol voor GO!-Scholen, enz.

Verder wordt het huidig opvolgingsbeleid geïntensifieerd voor Vlaamse overheden met het oog op het behalen van de 2036-doelstelling. Hierbij wordt nagegaan welke risicogronden er nog niet onderzocht zijn en hoe dit onderzoek zal uitgevoerd worden (bv. door exploitanten bij periodieke onderzoeksplicht, door bijkomende onderzoeksplicht uiterlijk 2027 zoals voorzien in het [gewijzigd Bodemdecreet](#)).

Bij de **projectgerichte aanpak** breidt de OVAM haar rol uit naar 'regisseur'. Wanneer een collega-overheid bereid is om mee te stappen in het verhaal van de entiteitsgerichte aanpak, dan biedt de OVAM een extra stimulans om (gedeeltelijk) mee te financieren voor aspecten waar ze gespecialiseerde kennis bezit en voor de inzet van innovatieve technieken bij bodemonderzoeken en –saneringen. Er wordt hierbij gewerkt via een 'projectoproep' om inspirerende voorbeeldprojecten aan te trekken waarbij er voorzien wordt in een financiële ondersteuning. Deze projectoproep 'Inspirerende aanpak van verontreinigde (water)bodem bij Vlaamse overheden' maakt deel uit van deze projectgerichte aanpak.

2 PROJECTOPROEP 'INSPIRERENDE AANPAK VAN VERONTREINIGDE (WATER)BODEM'

2.1 VOOR WIE ?

Voor Vlaamse collega-overheden die gronden in eigendom of beheer hebben, gelegen in het Vlaams gewest. We moedigen aan dat er voor de uitwerking van de projecten samengewerkt wordt met andere partijen. Deze partijen moeten een relevante meerwaarde bieden voor het welslagen van het project. De rolverdeling moet worden toegelicht.

2.2 DOELSTELLING

Wat willen we bereiken?

We willen met de projectoproep Vlaamse collega-overheden overtuigen om projecten te realiseren waar (water)bodemverontreiniging het optimaal gebruik van bodem of ruimte verhindert. Naast een financiële ondersteuning, willen we een verbindend verhaal brengen, met respect voor eenieders eigen klemtonen. We willen inspirerende initiatieven rond de aanpak van verontreinigde (water)bodems ondersteunen, verbinden en zichtbaarheid geven.

Meer halen uit onze ruimte

Hoe kunnen we de aanpak van een verontreinigde (water)bodem als hefboom laten werken voor economische ontwikkeling, ecologische ontwikkeling, ruimtelijke ontwikkeling en een gezonde leefomgeving? Ook in projecten op kleinere schaal is het zinvol te onderzoeken hoe de beschikbare ruimte optimaal benut kan worden door rekening te houden met multifunctionaliteit, mogelijkheden voor symbiose en integratie met de omgeving.

2.3 LOOPTIJD VAN DE PROJECTEN

De looptijd van de gesubsidieerde projecten start in 2018, vanaf de goedkeuring van het project, en loopt af ten laatste op 31 december 2020. Op dat moment moeten de werkzaamheden waarvoor een subsidie wordt aangevraagd, zijn afgerond. Het gesubsidieerde project kan wel deel uitmaken van een ruimer project, dat langer loopt.

2.4 KENMERKEN VAN DE PROJECTOPROEP

De voornaamste criteria waarop de ingediende projecten zullen worden geëvalueerd en dus kenmerkend zijn voor een succesvol project in het kader van deze projectoproep 'Inspirerende aanpak van verontreinigde (water)bodem' zijn :

- **Voorbeeldwaarde** : Dit criterium evalueert de kans dat het project als een voorbeeld project kan dienen, waardoor andere overheden geïnspireerd worden. Zowel het innovatieve karakter als de visibiliteit van het project zijn belangrijke elementen. Aangezien het slagen van een project een belangrijke voorwaarde is om als voorbeeld te kunnen dienen, zijn ook de slaagkansen van het project van cruciaal belang.
- **Kennis van verontreiniging** : De mate waarin de verontreinigingssituatie reeds werd beschreven en de mogelijke kosten reeds werden geraamd, wordt geëvalueerd. Dossiers met een goed omschreven en correct geraamde kost worden meer gewaardeerd dan volledige black boxes.
- **Risicoreductie** : De mate waarin het project bijdraagt tot verbetering van de kwaliteit van de omgeving door verwijderen risico's voor mens en milieu.
- **Samenwerking & beantwoorden aan beleidsdoelstellingen Vlaamse overheden** : Het mee bewerkstelligen van strategische doelstellingen van verschillende Vlaamse administraties wordt geëvalueerd. Projecten waarbij aandacht is voor het bewerkstelligen van meerdere doelstellingen worden gunstiger geëvalueerd.
- **Maatschappelijke meerwaarde** : Bepaalde projecten genereren een grotere maatschappelijke meerwaarde dan andere projecten. Dit criterium stemt gedeeltelijk overeen met het criterium van de beleidsdoelstellingen, maar maakt een onderscheid naar een beperkt aantal onderdelen. Vooral de bijdrage aan circulaire economie, aan ecosysteemdiensten, energetische meerwaarde of mogelijke hefboomeffecten worden in dit criterium beoordeeld.

2.5 PROJECTFINANCIERING

Maximaal 50% van de projectkosten wordt gesubsidieerd, met een maximaal subsidiebedrag van € 200.000. Het globale projectbudget mag het bedrag van € 400.000 overschrijden, maar geeft geen recht op bijkomende subsidies. De initiatiefnemer of het consortium draagt de resterende projectkosten.

De OVAM stelt contracten voor bodemonderzoeken, bodemsaneringsprojecten, begeleiding van bodemsaneringswerken en de uitvoering van bodemsaneringswerken ter beschikking, waarvan gebruik gemaakt kan worden.

De minimisregel

Indien geopteerd wordt voor een consortium met een onderneming, is volgende voorwaarde van belang : De minimis vereiste is op alle ondernemingen in het consortium van toepassing. Alle ondernemingen van het indienend partnerschap moeten in het indienformulier hun statuut ten aanzien van ontvangen staatssteun duidelijk opgeven.

3 SELECTIE EN EVALUATIE

De beoordeling van de effectief ingediende projecten gebeurt op basis van de in deze oproep gedefinieerde ontvankelijkheids- en evaluatiecriteria. Uit de ingezonden projectvoorstellen kunnen per oproep meerdere projecten worden goedgekeurd. Er is geen garantie dat alle projecten kunnen worden gesubsidieerd.

3.1 STAP 1 – ONTVANKELIJKHEIDSCRITERIA

Om voor verdere selectie in aanmerking te komen, dienen de ingediende voorstellen aan volgende ontvankelijkheidscriteria te voldoen :

a) Het project valt niet onder de uitsluitingscriteria

Volgende uitsluitingscriteria lijnen af welke projecten niet in aanmerking kunnen komen voor de projectindiening :

- projectgronden die reeds aanspraak maken op ondersteuning, komen niet in aanmerking voor de projectoproep. Het betreft hier cofinanciering, bodemsaneringsfondsen (Bofas, Vlabotex, ...), siteverklaringen, brownfieldconvenanten en OVAM-dadingen.
- projectgronden die geen eigendom zijn of niet in het beheer zijn van een Vlaamse overheid;
- projectgronden waarvan de verontreinigingstoestand niet gekend is (of die niet verontreinigd zijn).

b) Bereidheid tot delen van kennis met de OVAM over de geleerde lessen uit deze projecten

c) Formele kenmerken

- volledig ingevuld indienformulier via <http://www.ovam.be/call-huissaneerder>
- ondertekend ondertekeningsdocument;
- een looptijd van het project waarvoor subsidies werden aangevraagd met start in 2018 en aflopend ten laatste op 31 december 2020. Het gesubsidieerde project kan wel deel uitmaken van een ruimer project, dat langer loopt;
- het project houdt rekening met een subsidie van maximum 50% van de projectkosten, en met een maximaal subsidiebedrag van € 200.000.
- indiening uiterlijk donderdag 31 mei 2018 om 12 uur via www.ovam.be/call-huissaneerder.

Indien de projectaanvraag onduidelijk is of formele tekorten vertoont, streeft de OVAM naar een terugmelding aan de indiener(s) binnen de 5 werkdagen na de uiterste indiendatum (31 mei 2018). Een eenmalige bijsturing van het indiendossier door de indiener(s) op eventuele tekorten kan gebeuren binnen 5 werkdagen na deze terugmelding.

Enkel projecten met een positieve ontvankelijkheidsbeoordeling gaan verder naar de tweede stap, namelijk de inhoudelijke beoordeling aan de hand van de vooropgestelde selectiecriteria.

3.2 STAP 2 – SELECTIECRITERIA

Voor de inhoudelijke beoordeling van de ingediende dossiers zal de OVAM een selectiecommissie samenroepen. Deze hanteert een aantal selectiecriteria voor de opmaak van de evaluatie. We behouden het recht voor om de kandidaten uit te nodigen voor een mondelinge toelichting van het project.

De selectiecriteria zijn de volgende :

a) geschiktheid van de voorgestelde case als project voor de inspirerende aanpak van verontreinigde (water)bodem.

De projecten worden inhoudelijk afgetoetst aan de hand van een ingevuld indienformulier. We evalueren op :

- **Voorbeeldwaarde** : Dit criterium evalueert de kans dat het project als een voorbeeld project kan dienen, waardoor andere overheden geïnspireerd raken. Zowel het innovatieve karakter, de visibiliteit als de slaagkansen zijn hierbij belangrijke elementen.
- **Kennis van verontreiniging** : De mate waarin de verontreinigingssituatie reeds werd beschreven en de mogelijk kosten werden geraamd, worden geëvalueerd. Dossiers met een goed omschreven en correct geraamde kost worden meer gewaardeerd dan volledige black boxes.
- **Risicoreductie** : De mate waarin het project bijdraagt tot verbetering van de kwaliteit van de omgeving van het project door verwijderen risico's voor mens en milieu.
- **Samenwerking & beantwoorden aan beleidsdoelstellingen Vlaamse overheden** : Het mee bewerkstelligen van strategische doelstellingen van verschillende Vlaamse administraties wordt geëvalueerd. Projecten waarbij aandacht is voor het bewerkstelligen van meerdere doelstellingen worden gunstiger geëvalueerd.
- **Maatschappelijke meerwaarde** : Bepaalde projecten genereren een grotere maatschappelijke meerwaarde dan andere projecten. Dit criterium stemt gedeeltelijk overeen met het criterium van de beleidsdoelstellingen, maar maakt een onderscheid naar een beperkt aantal onderdelen. Vooral de bijdrage aan circulaire economie, aan ecosysteemdiensten, energetische meerwaarde of mogelijke hefboomeffecten worden in dit criterium beoordeeld.

b) adequaatheid van de voorgestelde aanpak van het project

De indiener maakt een projectomschrijving en budgetraming, rolverdeling en tijdsplanning op via de vragen van het indienformulier. Dit wordt beoordeeld qua aanpak.

c) verhouding prijs/prestaties van het project

In elk geval geldt het billijkheidsprincipe : het project met een goede verhouding prijs/prestatie wordt beter gerangschikt.

De indiener(s) moet bij zijn indiening de vragen op het indienformulier zodanig beantwoorden dat het een evaluatie op basis van de selectiecriteria mogelijk maakt.

3.3 STAP 3 – BESLISSING

De selectiecommissie maakt haar advies op en legt dit voor aan de administrateur-generaal van de OVAM. De administrateur-generaal van de OVAM beslist om over te gaan tot de subsidiëring of om de aanvraag te weigeren.

Terugkoppeling omtrent deze evaluatiefase mag u verwachten via mail.

3.4 REGISTRATIE

Geïnteresseerde partijen worden verzocht zich voor 31 maart 2018 te registreren door het verzenden van een e-mail op volgend e-mailadres: huissanneerder@ovam.be

Antwoorden die door de OVAM worden opgemaakt naar aanleiding van ingediende vragen tot verduidelijking en eventuele nota's van inlichtingen zullen enkel worden bezorgd aan geregistreerde partijen. Geregistreerde partijen ontvangen tevens de eventuele terechtwijzende berichten.

Niet-registratie als zodanig heeft geen invloed op de regelmatigheid van het ingediende projectvoorstel. Niettemin kan de projectindienaar zich niet beroepen op beweerde tekortkomingen in hoofde van de OVAM of op onvoorzien of onbekende omstandigheden in geval van situaties die hadden kunnen worden vermeden door voormelde registratie.

4 FINANCIËLE STEUN

Na de beslissing over de subsidiëring, wordt er per geselecteerd project een overeenkomst opgemaakt tussen de OVAM en de initiatiefnemer(s), met onder andere de praktische modaliteiten over de financiële ondersteuning door de OVAM. De regels op de overheidsopdrachten zullen steeds gevolgd worden.

De OVAM stelt onder andere contracten ter beschikking voor bodemonderzoeken, bodemsaneringsprojecten, begeleiding van bodemsaneringswerken en de uitvoering van bodemsaneringswerken; waarvan gebruik gemaakt kan worden. Hierbij zal gewerkt worden met gesplitste facturen, waarbij de OVAM 50% van de gemaakte onkosten op zich neemt; hetzij met prefinanciering. In geval de projectindienaar beroep doet op de bij OVAM beschikbare opdrachten, zal gewerkt worden met gesplitste facturen, waarbij de OVAM 50% van de gemaakte onkosten op zich neemt tot de maximumbijdrage is bereikt, en de projectindienaar de rest van het bedrag.

In andere gevallen, bijvoorbeeld als door de aard van de opdracht geen gebruik gemaakt kan worden van de bestaande contracten, worden de praktische modaliteiten hierover opgenomen in bovenvermelde overeenkomst.

5 PUBLICATIE EN LOGO

Bij de communicatie rond de desbetreffende projecten wordt steeds gevraagd om te verwijzen naar de OVAM: door ervan melding te maken dat dit project ondersteund wordt door de OVAM. Dit gebeurt eveneens bij contacten met de pers. Bij publicaties maakt men melding van de steun vanuit de OVAM en gebruikt men het partnerschaplogo van de OVAM.

6 HET EINDRAPPORT

Er wordt aan de initiatiefnemer(s) gevraagd om een eindrapport op te (laten) stellen. Het eindrapport wordt bezorgd aan de OVAM uiterlijk 2 maanden na afloop van het project. Het eindrapport omvat:

- een inhoudelijk verslag met een beschrijving van het verloop van het project, resultaten, maatschappelijke en economische meerwaarde en leerpunten.
- een financieel verslag biedt een overzicht van de gemaakte kosten met betrekking tot de realisatie van het project, per kostencategorie.
- een communicatiefiche (A4 waarin het project, de resultaten en eventuele meerwaarde en leerlessen worden beschreven in een helder taalgebruik), die gehanteerd zal worden voor de communicatie naar buiten uit.

7 OVERZICHT VAN DE DOCUMENTEN

Alle documenten zijn beschikbaar op <http://www.ovam.be/call-huissaneerder>.

De documenten zijn:

- het informatiedocument
- het online indienformulier
- het ondertekeningsdocument